

Friskolan Lyftet

Rektorn vid Friskolan Lyftet

Beslut för fristående grundskola med fri- tidshem

efter tillsyn av Friskolan Lyftet
i Gävle kommun

Tillsyn av Friskolan Lyftet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Friskolan Lyftet besöktes av Skolinspektionen mellan den 18 januari 2012 och den 19 januari 2012.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att rektorn har en god kännedom om hur den dagliga verksamheten fungerar i skolan. I samtal och intervjuer vittnar eleverna om engagemanget bland de vuxna på skolan för elevernas samlade studiesituation. Bland annat uppger eleverna att de har förtroende för skolans lärare och att det finns en positiv vuxennärvaro under hela skoldagen. Samtal med skolans lärare samt Skolinspektionens egna dokumentstudier och observationer stödjer detta. Skolans rutiner för närvarokontroll är väl förankrade bland lärare, elever och vårdnadshavare och olika former av stöd ges till elever med tendens till hög frånvaro. Vid tiden för tillsynen präglades verksamheten i de flesta fall av studiero.

Vid tillsynen framkommer att skolan i de högre årskurserna tar emot många elever som har behov av särskilt stöd. Rektorn och skolans lärare uppger att det exempelvis finns elever på skolan som haft omfattande skolfrånvaro innan de kom till Friskolan Lyftet. Även om skolan framgångsrikt stöttar eleverna till högre måluppfyllelse och närvaro, påverkas enligt rektorn och skolans lärare skolans samlade måluppfyllelse av den relativt höga andelen elever som har behov av särskilt stöd. I en skola med ett begränsat antal elever kan enskilda elevprestationer få ett tydligt genomslag i statistiken för skolans måluppfyllelse. Skolinspektionen vill dock understryka att skolans uppfattning om elevernas stora stödbehov kan bli alltför styrande för rektorns och lärarnas analys av skolans måluppfyllelse. Det finns exempelvis en risk att skolan inte i tillräcklig omfattning analyserar och utvärderar sin egen undervisning.

Tillsynen visar att skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå och att det finns brister kopplade till elevernas måluppfyllelse. Det finns ingen aktuell kvalitetsredovisning eller annan dokumentation av kvalitetsarbetet. Elevernas måluppfyllelse följs i första hand på individnivå. Under våren 2012 arbetar rektorn och lärarna med att utveckla nya och långsiktiga rutiner för kvalitetsarbetet. Skolinspektionen har i samband med tillsynen exempelvis tagit del av rektorns tidsplan för framtagande av dokumentationsrutiner för det systematiska kvalitetsarbetet samt förankring av kvalitetsarbetets rutiner i sko-

lans arbetslag. I dagsläget saknar dock rektorn en samlad bild av skolans måluppfyllelse över tid, per ämne, per klass eller fördelat på olika elevgrupper.

I skolans individuella utvecklingsplaner samt kvalitetsarbete redovisas elevernas måluppfyllelse i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena, dock endast ämnesövergripande och inte i respektive ämne. Friskolan Lyftet kan därmed inte analysera i vilken omfattning eleverna i årskurserna 4 – 6 når målen i fysik, biologi, kemi samt religionskunskap, samhällskunskap, historia eller geografi. Detta är angeläget, exempelvis mot bakgrund av att hälften av eleverna i årskurs 9 inte nådde kravnivån i det nationella ämnesprovet i kemi. Teknik, som är ett eget ämne, redovisas inte heller i de individuella utvecklingsplanerna för årskurs 4 - 6. Sammantaget saknar därmed skolan ett viktigt verktyg för att analysera och åtgärda elevernas i många fall låga måluppfyllelse. Vidare ger inte skolan alla elever som lätt når målen den ledning och stimulans som de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolledningen har påbörjat ett utvecklingsarbete för att komma tillrätta med flertalet av dessa brister. Trots ett engagemang hos skolans rektor och skolans lärare för att stödja varje elev i dennes studiesituation, visar tillsynen på oroväckande brister i skolans kvalitetsarbete och samlade måluppfyllelse.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Friskolan Lyftet i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Friskolan Lyftet att senast den 2012-06-18 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna i skolan ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer / Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnå ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan samt fritidshemmet har en tydlig progression för att ge eleverna

ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande / Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).

Trygghet och studiero

Det finns inte för varje verksamhet en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen)

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att rektorn fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav (3 kap. 9 § andra stycket, 11–12 §§ skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans och fritidshemmets resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt att elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet (4 kap. 4 § andra stycket skollagen).
- Rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen (4 kap. 6, 7 §§ skollagen).

Personalkompetens

All personal vid skolenheten har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap 3 § 1985 års skollag, 33 § lagen om införande av skollagen.)

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval (2 kap. 29 § skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden / Lpo 94 2.6 Mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna i skolan ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen ska alla lärare anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Vid tillsynen framkommer att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning fokuserar på att leda och stimulera elever att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. I samtal och intervjuer uppger elever att lärare ibland inte uppmärksammat elevens kunskapsnivå. Eleverna uppger exempelvis att de gör uppgifter de redan kan, men att de inte säger till eftersom de tycker det är roligt att göra det man redan kan. Rektorn och lärarna uppger vid intervjuer att de alltid försöker utmana elever som når målen, men att fokus i klassrummet ofta ligger på elever som behöver extra stöd. Fokus ligger enligt rektorn och lärarna också på att stärka elevernas självförtroende i skolarbetet, särskilt i årskurs 7 – 9. Lärarna är därför måna om att inte ge vissa elever så svåra uppgifter att de ger upp. Vid intervjuer med rektorn och lärarna uppger lärarna och rektorn att skolans fokus på elever med särskilda behov ibland medför en risk att elever i behov av större utmaningar inte får detta. Rektorn framför vid faktagranskningen att en analys av om så är fallet ingår i det arbete skolan genomför under våren för att förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete.

På Friskolan Lyftet finns tre åldersintegrerade klasser: F-2, 3-4 samt 5-6. Sammanslagningen av åk 3 och 4 samt åk 5 och 6 är ny för läsåret 2011/2012. De åldersintegrerade klasserna har två lärare i varje klass. Vid inspektörernas verksamhetsbesök på skolan samt i intervjuer och samtal med elever framkommer brister i anpassning av undervisningen i de två äldre åldersintegrerade årskurserna. Eleverna uppgav exempelvis att de tyckte att de hade tråkigt för att undervisningen gick för långsamt framåt. Vid samtal och intervjuer med rektorn och skolans lärare framkommer vidare att anpassningen av undervisningen i en åldersintegrerad klass är ett pågående utvecklingsarbete på skolan.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att lärarna i skolan inte ger alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Friskolan Lyftet föreläggs att vidta åtgärder för att rätta till bristen.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer / Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer.

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

I skollagen och läroplanen regleras elevernas rätt till inflytande. Utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten och anpassas efter elevernas ålder och mognad.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen av Friskolan Lyftet saknas redogörelse för utformningen av elevinflytandet. Det framgår inte heller hur skolan ska arbeta för att öka elevernas möjligheter till inflytande med stigande ålder och mognad.

Av utredningen framgår att eleverna inte ges ett aktivt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § och 14 §, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar / Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Det finns inte för varje verksamhet en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska vidare innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

För Friskolan Lyftet finns en plan mot kränkande behandling som också är en likabehandlingsplan. Av planen framgår vilka åtgärder som skolan avser vidta under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Det saknas dock en tydlig koppling mellan en kartläggning av situationen på skolan och planerade åtgärder. Utöver detta visar inte skolans plan mot kränkande behandling på ett tydligt sätt att den gäller för både förskoleklassen, grundskolan årskurs 1-9 samt fritidshemmet. Varje verksamhet behöver synliggöras och åtgärder kopplas till respektive verksamhet.

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

6 kap. 6 § och 8 § skollagen, Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden / Lpo 94 2.1 Mål och riktlinjer, Normer och värden.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorn fatta beslut om anpassad studiegång. Av beslutet ska framgå vilka avvikelser som görs från den timplan samt de ämnen som annars gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

På Friskolan Lyftet har rektorn fattat beslut om anpassad studiegång. Av beslutet framgår inte vilka ämnen som ingår respektive inte ingår i den anpassade studiegången. Av de åtgärdsprogram som inkommit till Skolinspektionen framkommer vidare att det kan finnas enstaka elever på skolan som i praktiken

får anpassad studiegång, benämnt "anpassat schema", utan att rektorn formellt fattat beslut om detta.

Om det framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska sådant stöd ges till eleven. Av skollagen framgår vidare att åtgärdsprogram ska utarbetas för elev som ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodose och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Vid intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framkommer att skolan detta läsår omarbetar utformningen av sina åtgärdsprogram. Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats i Friskolan Lyftet under höstterminen 2011 och kan konstatera att de varierar i kvalitet. De nya åtgärdsprogrammen uppfyller författningarnas krav. De äldre åtgärdsprogram som fortfarande är aktuella uppvisar dock brister. I dessa åtgärdsprogram beskrivs exempelvis inte alltid elevens behov. Vissa av de stödåtgärder som anges har mer karaktären av åtgärder som skulle kunna rymmas inom ramen för anpassning av undervisningen, exempelvis att få arbeta med lättare material eller sitta i en lugn miljö. Det framgår inte heller av de äldre åtgärdsprogrammen hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att särskilt stöd inte ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs att avhjälpa bristen. Vad gäller skolans arbete med åtgärdsprogrammen avstår Skolinspektionen från ett ingripande i denna del. Skolan har vidtagit rättelse genom att omformulera åtgärdsprogrammen och de nyare åtgärdsprogrammen uppfyller författningarnas krav.

Författning:

3 kap. 8–12 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren, i en individuell utvecklingsplan, regelbundet utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas

krav. I de individuella utvecklingsplanerna ska det också framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Som en del av den individuella utvecklingsplanen ska eleven ges skriftliga omdömen om sin kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Enligt rektorn och lärarna utarbetas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för alla elever i Friskolan Lyftet. De individuella utvecklingsplaner för läsåret 2011/12 som Skolinspektionen tagit del av beskriver kursplanernas mål och redogör i detalj om eleven har uppnått dessa mål eller inte. Skolans individuella utvecklingsplaner omfattar även en dokumentation av vad läraren framför vid utvecklingssamtalet med eleven.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår dock inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I vissa av de individuella utvecklingsplanerna saknas exempelvis skriftligt omdöme i flera ämnen, eller har karaktären av en allmän beskrivning av klassens gemensamma aktiviteter i ämnet. I andra fall är kopplingen till kunskapskraven inte tydlig, som exempelvis omdömet "för att nå målen i musik behöver XX tro lite mer på sig själv". Det förekommer även omdömen som bedömer elevens personlighet, exempelvis "kan vid en del moment bli alltför bekväm och lat" eller att en elev är "glad och sprallig."

Av de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att lärarna i årskurserna 4 – 6 ger ett gemensamt omdöme för de naturorienterande ämnena respektive samhällsorienterande ämnena. För årskurs 1-3 finns i läroplanen ett gemensamt centralt innehåll för de samhällsorienterande och de naturorienterande ämnena. För årskurs 4-6 finns emellertid centralt innehåll för varje enskilt ämne inom respektive ämnesområde. Detta innebär att rektorn behöver se till att skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling, från och med årskurs 4, ges för varje enskilt ämne. Ämnet teknik redovisas inte heller som ett eget ämne i årskurserna 4 – 6 utan bara inom ramen för det omdöme som ges i de naturorienterande ämnena.

I några av de individuella utvecklingsplanerna innebär planens utformning en risk för att elever och vårdnadshavare ges ett till synes avgörande ansvar för att eleven ska nå målen. I den sammanfattande delen av skolans individuella utvecklingsplan utgör till exempel "elevens ansvar" och "förälders ansvar" egna rubriker intill "lärare/skolans ansvar". I flera fall fördelas sammantaget lika mycket eller mer ansvar till eleven och elevens vårdnadshavare under dessa rubriker än vad som fördelas till skolan.

Vid faktagranskningen framför rektorn att en ny och kvalitetssäkrad mall är framtagen för skolans individuella utvecklingsplaner. Den nya mallen har enligt rektorn bland annat en tydligare koppling till styrdokumentet, skolans ansvar för att eleven ska nå målen samt har en tydligare framåtsyftande del. Enligt rektorn ska mallen vara implementerad innan utvecklingssamtalen vårterminen 2012.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att eleven och elevens vårdnadshavare i dagsläget inte fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling i enlighet med författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs därmed avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans och fritidshemmets resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det i skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektorn ska också se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vidare ska rektorn ansvara för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Skolinspektionen har tagit del av en kvalitetsredovisning för Friskolan Lyftet läsåret 2009/10. Aktuell kvalitetsredovisning eller annan dokumentation av kvalitetsarbetet saknas. I intervjuer med rektorn och skolans lärare framgår att skolan saknar en tydlig analys och uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen. I kvalitetsredovisningen från läsåret 2009/10 finns ingen redovisning av skolans måluppfyllelse, analys av resultaten eller prioriterade åtgärder. Vare sig i kvalitetsredovisningen eller i den övriga dokumentationen som inkommit till Skolinspektionen görs en sammanställning eller analys av resultaten för olika elevgrupper. Mot bakgrund exempelvis av skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar både i slutbetygen i årskurs 9 och i skolans resultat på de nationella ämnesproven är en skolövergripande analys av resultaten en viktig grund för att förbättra måluppfyllelsen.

I skolans individuella utvecklingsplaner för årskurserna 4 – 6 redovisas resultat bara i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena och inte för varje enskilt ämne. Friskolan Lyftet kan därmed inte analysera eller följa upp i vilken omfattning eleverna i de yngre årskurserna når målen i fysik, biologi, kemi, religionskunskap, samhällskunskap, historia eller geografi. Teknik, som är ett eget ämne, redovisas inte heller i årskurserna 4 - 6.

I individuella utvecklingsplaner, åtgärdsprogram och i skolans kvalitetsarbete noterar Skolinspektionen en stark fokus på individuella elever, på bekostnad av ett skolövergripande perspektiv på elevernas måluppfyllelse per klass, ämne eller över tid. Vid Skolinspektionens besök uppgav rektorn, huvudmannen och lärarna att skolan hittills aldrig sammanställt resultaten på de nationella ämnesproven annat än på individnivå. På Skolinspektionens begäran sammanställde skolan resultatet på de nationella ämnesproven för perioden 2009 – 2011. Där framkom bland annat att mer än hälften av eleverna i årskurs 9 inte nått målen i matematik de senaste tre åren. Dessa resultat var dittills okända på skolan och hade inte analyserats.

Rektorn och lärare framhåller vid samtal och intervjuer att det förekommer ett nära samarbete kring måluppfyllelsen för varje enskild elev. Det kvalitetsarbete som förekommer genomförs dock inte under systematisk medverkan av skolans lärare, övrig personal och elever.

Vid tillsynen framkom att rektorn och lärarna under våren 2012 utvecklar nya och långsiktiga rutiner för kvalitetsarbetet. Sammantaget innebär dock bristerna i det systematiska kvalitetsarbetet att skolans rektor i dagsläget saknar avgörande verktyg för att analysera elevernas måluppfyllelse på skolnivå. Vidare saknas en tydlig uppföljning av verksamheten inom fritidshemmet.

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs därmed avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4 -7 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar / Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar.

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

All personal vid skolenheten har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Av 1985 års skollag framgår att huvudmän är skyldiga att använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan och som har anställts före den 1 juli 2011.

I Friskolan Lyftet arbetar personal som är anställda före den 1 juli 2011. Skolan har inkommit med en lista över den personal som arbetar i skolan där det framgår vilken utbildning lärarna har och i vilka ämnen och klasser de undervisar i. Skolinspektionen kan konstatera att det på skolan finns enstaka lärare som huvudsakligen undervisar i ämnen och årskurser som de inte har utbildning för (engelska och musik). Det finns även lärare på skolan som saknar pedagogisk examen (textilslöjd, bild och spanska).

Tillsynen visar att all personal vid skolenheten inte har utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning:

2 kap 3 § 1985 års skollag, 33 § lagen om införande av skollagen.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Motivering:

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklasserna ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Friskolan Lyftet hyr vid behov in en studie- och yrkesvägledare från en annan fristående skola i kommunen. Eleverna i årskurs 9 har mailkontakt med skolans studie- och yrkesvägledare samt träffar denna ungefär tre gånger under årskurs 9. Vid tillsynen framkommer dock att eleverna i årskurs 6, 7 och 8 inte har tillgång till personal som kan ge dem vägledning inför deras framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att eleverna inte får tillgång till den utbildning de har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Friskolan Lyftet AB föreläggs avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 8 § skollagen, 2 kap. 29 § skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden / Lpo 94 2.6 Mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden.

Bedömningsområde: Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning:

Huvudmannen planerar inte, följer inte upp och utvecklar inte utbildningen i fritidshemmet systematiskt och kontinuerligt.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen i fritidshemmet. Det systematiska kvalitetsarbetet avseende fritidshemmets verksamhet ska dokumenteras.

Av tillsynen framkommer att Friskolan Lyftet AB saknar ett systematiskt kvalitetsarbete avseende fritidshemmet.

Sammantaget kan inte huvudmannen redovisa ett systematiskt kvalitetsarbete för fritidshemmet. Huvudmannen Friskolan Lyftet AB föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

4 kap. 3–7 §§ skollagen.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Ingen dokumentation av elevernas måluppfyllelse per ämne eller årskurs har inkommit till Skolinspektionen. På grund av det begränsade antalet elever i vissa årskurser saknas i flera fall nationell statistik för Friskolan Lyftets måluppfyllelse. På Skolinspektionens begäran har dock skolan i samband med tillsynen gjort en sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9.

På grund av det begränsade antalet elever i årskurs 3 saknas nationell statistik för resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2011 på Friskolan Lyftet. Enligt skolans egen sammanställning nådde drygt hälften av eleverna inte kravnivån i svenska och matematik år 2011. Året innan var det dock bara enstaka elever i årskurs 3 som inte nådde målen i svenska och matematik.

Deltagande i nationella ämnesprov i årskurs 5 var frivilligt år 2011. Därför saknas nationell statistik för resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 på Friskolan Lyftet. På Skolinspektionens begäran har dock skolan gjort en egen sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 under perioden 2008 – 2010. Av sammanställningen framkommer att 95 procent av eleverna i årskurs 5 nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i matematik år 2010. Detta är en förbättring från år 2009, då exempelvis bara 63 procent av pojkarna nådde kravnivån i matematik. I de nationella ämnesproven i svenska år 2010 nådde alla flickor kravnivån. Pojkarna nådde kravnivån på de flesta delmoment i svenska utom på provets två skrivuppgifter, där mindre än hälften nådde kravnivån. På de nationella ämnesproven i engelska år 2010 nådde alla flickor kravnivån, men bara 76 procent av pojkarna. För pojkarna är detta en försämring från år 2009, då 86 procent nådde kravnivån i engelska.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 uppvisar enligt den nationella statistiken en trend där färre elever når kravnivån. År 2011 nådde exempelvis endast 56 procent av eleverna kravnivån i det nationella ämnesprovet i matematik. Enligt skolans egen sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven har drygt hälften av eleverna inte nått kravnivån i matematik under perioden 2009 – 2011.

Enligt nationell statistik nådde 68 procent av eleverna i årskurs 9 våren 2011 målen i samtliga ämnen. Motsvarande värde för riket var 77 procent. I respek-

tive ämne varierar andelen flickor som når målen mellan som högst 100 procent (biologi) och som lägst 53 procent (engelska). För pojkar varierar andelen som når målen i respektive ämne mellan som högst 100 procent (idrott och hälsa, kemi, moderna språk och slöjd) och som lägst 80 procent (religion). Räknet i procent når pojkarna i årskurs 9 våren 2011 högre måluppfyllelse i varje enskilt ämne än vad flickorna gör. I flertalet ämnen når exempelvis bara drygt 75 - 80 procent av flickorna målen. Motsvarande andel för pojkarna är mellan 80 och 95 procent. I flera fall syns enligt den nationella statistiken dessutom en tydlig nedåtgående trend i flickornas måluppfyllelse under perioden 2008 - 2011. I vissa ämnen, som fysik, matematik, religion och svenska syns dock samma nedåtgående trend även för pojkar i årskurs 9.

På Friskolan Lyftet var endast 68 procent av eleverna i årskurs 9 våren 2011 enligt nationell statistik behöriga till samtliga nationella program på gymnasiet. Oavsett typ av program ligger andelen behöriga elever på Friskolan Lyftet under riksgenomsnittet. Vårterminen 2011 var det genomsnittliga meritvärdet 191 poäng för eleverna i årskurs 9 på Friskolan Lyftet. I den nationella statistiken saknas uppgifter för år 2010 vad gäller genomsnittligt meritvärde för Friskolan Lyftet. Men jämför man perioden 2007 - 2009 med år 2011 har meritvärdet sjunkit något för varje år. I samma jämförelse har även andelen elever som nått målen i samtliga ämnen i årskurs 9 sjunkit för varje år, från 81 procent år 2007 och 74 procent år 2009 till 68 procent år 2011.

Sammantaget visar tillsynen att skolans resultat varierar från år till år, med en tydlig nedåtgående trend i måluppfyllelse i årskurs 9. Både den nationella statistiken för årskurs 9 och skolans egen sammanställning av de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 pekar dessutom på betydande skillnader i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar. Vid tillsynen framkommer att dessa skillnader inte uppmärksammats eller analyserats i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Skolinspektionen visar att alla elever i Friskolan Lyftet inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Måluppfyllelse och resultat för fritidshemmet

Skolans fritidshem är väl integrerat med skolans övriga verksamhet. Flera bland personalen arbetar både i skolan och på fritidshemmet och kan stödja

elevernas sociala utveckling samt deras kunskapsinhämtning. Skolinspektionens intryck är att verksamheten utgör en meningsfull fritid och kompletterar skolan i enlighet med författningarnas krav.

Resultat av värdegrundsarbetet

Med hjälp av en enkät till all personal och elever i alla årskurser genomförde Friskolan Lyftet under vårterminen 2011 en omfattande kartläggning av trygghet och studiero på skolan. Enligt rektorn ligger enkäten till grund för skolans värdegrundsarbete under läsåret 2011/2012. Rektorn utser lärare som ansvarar för samtal och dokumentation vid eventuella kränkningar, och vid förekomst av kränkande behandling anmäls detta alltid till rektor. Vid tillsynen framkommer vidare att både skolledningen och personalen arbetar för att säkerställa en trygg skolmiljö för eleverna, bland annat genom vuxennärvaro på rasterna. Enligt skolans rektor, elever, lärare samt Skolinspektionens egna observationer vidtar de vuxna i skolan tydliga och snabba åtgärder vid fall av osämja eller hårt språkbruk elever emellan. De yngre eleverna på skolan uppger att de känner sig trygga.

Det finns dock brister i skolans plan mot kränkande behandling. Bland annat saknas en tydlig koppling mellan planerade åtgärder och den aktuella kartläggningen av situationen på skolan.

Beskrivning av Friskolan Lyftet

Verksamheten vid Friskolan Lyftet påbörjades läsåret 2001/2002. Läsåret 2011/2012 omfattar skolans verksamhet förskoleklass och årskurs 1-9 i grundskolan samt fritidshem.

I januari 2012 fanns det i skolan 123 barn och elever fördelade på förskoleklass och årskurserna 1-9. Eleverna i de yngre åldrarna är fördelade på tre åldersintegrerade klasser (åk F-2, 3-4 samt 5-6) med två klassansvariga lärare per grupp. Från och med årskurs 7 ingår eleverna i en klass per årskurs. Friskolan Lyftets fritidshemsverksamhet har vid tillsynen cirka 45 elever mellan sex och nio år. Fritidshemmet är öppet mellan klockan 06:30 – 17:30. Personalen på fritidshemmet är förskollärare.

För skolans ledning ansvarar en rektor. Rektorn tillsammans med utvecklingsledarna för skolans två arbetslag utgör skolans ledningsgrupp.

Skolverket godkände den 14 januari 2000 (dnr 99:1178) efter ansökan Friskolan

Lyftet i Gävle kommun som fristående skola för skolpliktiga elever i årskurserna 1 - 6. Den 2 februari 2000 godkände Skolverket (dnr 99:3005) att Friskolan Lyftet även får bedriva förskoleklass i anslutning till skolan. Ett utökat tillstånd gavs av Skolverket den 15 nov 2002 (dnr 43-2002:1379). Godkännandet avser årskurserna 7-9 och gäller från och med läsåret 2003/2004.

Huvudman för skolan är Friskolan Lyftet AB med organisationsnummer 556604-4599.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Gävle kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Det framkom att de fristående skolorna bland annat deltar i kommunens elevenkäter och från och med i år även i föräldraenkäten. Kommunen följer även upp de fristående skolornas betyg och resultat från de nationella ämnesproven. Kommunen bjuder regelbundet, oftast två gånger per år, in till möten med de fristående skolorna, och informerar då om aktuella frågor. Mötena omfattar också samtal om kvalitetssystem och ekonomi.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Elisabeth Ritchey, Kerstin Haster samt Cristina Wadsten.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Ylva Johnsson
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).